

Uti caj
kompjuteru na
kratkovi dost

Boqe spre~i ti, jer te{ ko je le~i ti

Rad za kompjuterom ne sme biti du` i od 45 minuta, upozorava dr Veselinovi }
Pojava kratkovi dosti je evi dentna, ali jo{ nije alarmanatna, ka` e stati sti ka
Dobar ekran i li adekvatna za{ ti ta smawuju ri zi k

Posledwih godina moderno poslovawe nezamislivo je bez kompjutera. Ovaj skupi robot vi{ e nije nepoznatica ni za najmla{e, koji u svet kompjutera ulaze najpre sa "igricama" pa do najslabijih programa. ^iwenica je da sve vi{ e vremena provodi mo pred monitorom koji je potpuno zanemio "dre`dawe" ispred televizora. Stru-waci kategorijno odbijaju da postoji bilo kakvo { tetno zra-we kompjuterskog monitora, ali kada je re`o o{ te}ewuvida, sla` use da mo`e da doprinese pojavi i razvoju kratkovi dosti. Zato ovaj problemne bi trebalo olako shvatiti, a mere prevencije bezbolnije su od le-ewa. O ovom problemu razgovarali smo sa dr Draganom Veselinovi }em, direktorom O-ne klinike u Ni{ u.

Udaqi te moni tor pol a metra

Kako navodi dr Veselinovi }, svetski stru-waci su izra-unali da 75 odsto smetwi u vidu nastaju zbog rada na kompjuteru. Ove smetwe nastaju zbog vremena provedenog ispred kompjutera, neadekvatne udacnosti od monitora i neadekvatne za{ tite.

- Mnoga istra`ivawa pokazuju da monitor ne sme da bude bli`e od pola metra. Preporu-uje se idealno rastojawe od 54 do 60 centimetara rastojawa. Tako je, centar monitora bi trebalo da bude deset centimetara ispod nivoa o-iju, zato { to nepravilan polo`aj ispred kompjutera dovodi do glavobolje, bolova

u le{ima i najzad do{ te}ewuvida, ka` e dr Veselinovi }.

Osobe koje dugo rade na kompjuteru, ako nemaju drugu, boquza{ titu, moraju da podese osvetqenost monitora, koja dovodi do za-

bqe{ tavawa. O tome dr Veselinovi } ka` e:

- Prozor ne sme dodatno da osvetqava monitor jer se pove}ava zabqe{ tavawa. Stona lamp, kao dodatno osvetqavawa, tako je ne sme da osvetqava moni-

tor. [to se dece ti-e, dodatni je riziko{ tewa vida. Poznato je da rad na blizini, { to ne isku-uje i-itawe, stvara sve uslove za razvoj kratkovi dosti. Dete koje ve} ima dioptriju rizikuje da se ona pove}a. Zvani-ni savet ekspert-ski grupaje da ne bi trebalo provoditi du`e od 45 minuta ispred monitora na udacnosti od pola metra. Ovo nije zabrana, ve} samo apel za opreznost.

Anti refleksni sloji ve{ ta-ke suze

Najsavremeniji monitori imaju za{ titni sloj i prema re-ima dr Veselinovi }a u tom slu-aju nije

potrebna dodatna za{ tita. Me|u tim u mnogim ustanovama koriste se stari modeli, bez ove za{ tite i tada je neophodna dodatna za{ tita. Dr Dragan Veselinovi } savetuje:

- Oni koji ve} imaju dioptriju, trebalo bi da koriste stakla sa antirefleksnim slojem. Oni koji nemaju dioptriju, moraju da urade za{ titu od zabqe{ tavawa na ekranu. Postoji jo{ jedan fenomen. Osobe koje rade za kompjuterom mnogo re}e trep}u nego obi-no. U minuti, oko trepne 20 puta, a-ak tri puta je mavi broj treptaja oka koje dugo gleda u monitor. Zato se oko su{ i dolazi do zamora. U tom slu-aju trebalo bi koristiti ve{ ta-ke suze i kvasiti oko svakih sat vremena.

Dodatne probleme sa vidom moguda imaju osobe koje nose nao-ari za -itawe. One su, prema re-ima dr Veselinovi }a nepri-lagolene radu na kompjuteru, te su im neophodne druge, prilagolene za rad na kompjuteru. Tako je, osobe koje nose i nao-ari za -itawe i nao-ari za daqinu. Ni jedne nisu prilagolene za rad ispred kompjuterskog ekrana, jer je to me|urastojawe, koje zahteva dodatno odre}ivawe dioptrije.

Ova oblast je veoma { iroka i postoje ekspertski timovi koji se bave ovim problemom. Tako se pristupilo izradi trifokanih stakala, koja obezbe}uju dioptriju za adekvatno rastojawe. Naravno, svaku pojavu kratkovi dosti ne treba usko povezivati sa kompjuterskim radom, jer je nasle}e, tako je va`an faktor nastajawa kratkovi dosti. U svakom slu-aju adekvatna za{ tita, ako ne mo`e da spre-i, mo`e da ubla`i posledice koje mogu nastati zbog rada na kompjuteru.

O. Panajotovi }

Ni { ki "@i topek" i z s i n d i k a l n o g u g l a t r i m e s e c a p o s l e p r i v a t i z a c i j e

Sa~uvana radna mesta i pove}ane plate

Ni smo se pre{ li, nema prekobrojnih radnika, plate su pove}ane za deset odsto - ka` e Milan Vidojkovi }, predsednik Sindikalne organizacije Zaposleni po-el i da otpl}uju svoj deo preduze}a Beneficijarni sta` za pekare?

"@itopek" je prva i zasada jedina firma u Ni{ u-iji su radnici istovremeno i vlasnici. Da podsetimo, ovo preduze}e je od 1. marta ove godine akcionarsko dru{ tvo, jer ga je na tenderu otkupio konzorcijum zaposlenih. Sada su od 660 radnika - ak 494 vlasnici firme. O tome kako funkcioni{ e posao, da li se radnici pona}aju kao privatnici za "Narodne novine" govori Milan Vidojkovi }, predsednik Sindikalne organizacije "@itopeka".

- Tri meseca, koliko je pro{ lo od tendera, mo`da je kratko vreme za prave ocene, ali ve} sada je jasno da su po-etni strah i neizvesnost od privatizacije prevazi }eni i da se sada lak{ e di{ e. Najva`nije je da smo sa-uvali radna mesta, da nijedan radnik nije ostao bez posla i da o otpu{ tawu ovdje niko vi{ e ne razmi{ qa - ka` e Milan Vidojkovi } i obja}wava da su zapravo svi zaposleni bili zainteresovani za kupovinu, ali 162 radnika nisu ispuwavala osnovni uslov - najmawe pet godina radnog sta`a. I na-e, konzorcijum zaposlenih je kupio 70

Milan Vidojkovi }, predsednik Sindikata "@itopeka"

druga pri-a i o tome sada ne treba razmi{ qati - isti-e Vidojkovi }.

Na pitawe da li je procena sindikata da su kupovinom preduze}a radnici za sebe u-inili dobru stvar Milan Vidojkovi } je kategori-an: - Nismo se pre{ li. Plate su pove}ane za 10 odsto, ispla}en je regres za godi { wi odmor za ovu godinu, a sada delimo dobit preduze}a iz pro{ le godine. Ekonomska situ-

I n i c i j a t i v a

Jedna od prvih zna-ajnih aktivnosti Sindikata u periodu nakon privatizacije je aktuelna inicijativa za beneficirani radni sta` pekara.

odsto kapitala "@itopeka", a 15 odsto akcija je podeqeno besplatno svim radnicima, penzionerima i onima koji su najmawe godinu dana radili u tom kolektivu.

Radnici su ve} po-eli da otpl}uju svoj deo duga i prva rata je odbijena sa aprilskom zaradom. Ako neki i nisu verovali da su "gazde", sada su direktno "osetili" potawoj koverti, jer je prose-na rata za otplatu kredita jedna tre}ina plate.

- Na{ a obaveza je da u naredne dve godine vratimo kredit koji nam je odobrila AI K banka. Sada, kada je po-ela otplata, zaposleni su odahnuili, jer je objektivno postojao strah od toga kako }e finansijski da se iza}e na kraj. Mi u sindikatu smatramo da za zaposlene u "@itopeku" nailazi mirniji period, jer su prevazi }eni glavni problemi,

Pri znawe

Prvomajsku nagradu Gradskog odbora Samostalnog sindikata Ni{ a ove godine je dobio Sindikalna organizacija "@itopeka" koja je primer i uzor u Ni{ u i Srbiji kako se vaqa anga ovati u postupku privatizacije.

cija je boqa a standard zaposlenih pove}an.

- Na{ e iskustvo govori da je ovakav vid privatizacije najboqe re{ ewe za zaposlene - zakqu-uje Vidojkovi } i preporu-uje sindikatu da se odlu-e za takav model kupovine preduze}a.

Q. Glogovac

Neobi -na kra}a struje u Pirotu

Preki da~ u sefu

Pirot. Neobi -na kra}a dogodila se ovih dana u Pirotu. Radnici Elektrodistribucije su posumwali u malu potro{ wu struje u ovom domu}instvu u centru Pirotu. Uz prisustvo policije, doma}in je skinuo sa zida sliku iza koje se nalazio porodi-ni sef. Kada je doma}in otvorio sef, imalo je { tada sevi di-umesto porodi-nih dragocnosti ugledali su viqu{ kasti preki da-, pomo}u koga je kontrolisao protok struje kroz strujomer.

Sve { to se doga}alo svakako je i za Ginisa. Naime, radnici Elektrodistribucije su posumwali u malu potro{ wu struje u ovom domu}instvu u centru Pirotu. Uz prisustvo policije, doma}in je skinuo sa zida sliku iza koje se nalazio porodi-ni sef. Kada je doma}in otvorio sef, imalo je { tada sevi di-umesto porodi-nih dragocnosti ugledali su viqu{ kasti preki da-, pomo}u koga je kontrolisao protok struje kroz strujomer.

Na ovakav na-in, prema va`ejem na-inu obra-una struje, Elektrodistribucija je o{ te}ena za 250.000 di nara. Protiv penzionera D.Z. podneta je prijava sudu.

Dvogodi { wi ca posl owawa Rajf ajzen banke

Za godinu dana dupli rani krediti

Za dve godine "obezbe}eno" 1500 klijenata me|u pravnim licima i vi{ e od 50 hiljada me|u gra}anima. Prethodnih meseci u razvoj malih i srednjih preduze}a ul`eno vi{ e od dva miliona evra

Rajf ajzen banka, vode}a finansijska organizacija u na{ oj zemqi i sa strani mosniwa-kim kapitalom ve} dve godine uspe{ no posluje na ovda{ wem tr` i{ tu. U toku je priprema za otvarawe nekoliko novih filijala, tako da }e uskoro Rajf ajzen banka imati { i rokumre` usvojih punktova mnogoigradovini Srbije.

O uspe{ nosti ove relativno nove banke govore poredostalog i podaci da me|u preduze}ima i drugim pravnim licima ima oko 1500 klijenata, odnosno oko 50 hiljada me|u gra}anima. Za posledwu godinu poslovawa skoro je duplirala kreditni potencijal. Sredstva za te namene uve}ala je od 40 miliona evra na 90 miliona. Kao

finansijski agent za poslovne privatizacije, uspe}a je da svoji mposredni{ tvom unese u Jugoslaviju, odnosno Srbiju i Crnu Goru vi{ e od polovine prispelog inostranog kapitala. Privredi je omogu}ila savremeni, elektronski platni promet.

O bonitetu Rajf ajzen banke govori -iwenica da depoziti gra}ana iznose -ak 177 miliona evra, { to je blizu 20 odsto ukupne devizne { tedwe uzemqi. Poverewe stanovni{ tva ova banke je stekla, u prvom redu, sigurno{ }u i poslovno{ }u. Me|u prvima je po-ela odobrawawe gotovinskih pozajmica, a aktivno je anga`ovana i u odobrawauklasi-nih potro{ a-kih kao i drugi vrsta kre-

di ta, recimo, za gasi fukaciju, kupovinu deonica itd. Krajem maja Rajf ajzen banka u te kredite bila je anga`ovana sa 12 miliona evra. Poslovnu ponudu gra}anima upotunila je i izadvawem oko 10 hiljada plate`nih me|unarodnih kartica.

Prate}i ekonomsku politiku i potrebe privrede, Rajf ajzen banka je formirala posebno odecqewe za mala i sredwa preduze}a. U nekoliko prethodnih meseci u razvoj ovog dela privrede ul`eno je vi{ e od dva miliona evra.

Ukupnim plasmanima, prikupqenim depozitima kao i brojem poslovnih klijenata Rajf ajzen banka za nepune dve godine prakti-nog rada zauzela je u svakom slu-aju poziciju na finansijskom tr` i{ tu, koja joj omogu}uje uspe{ anrad.

A.R.

"Li sca" u Babu{ ni ci Mi li on evra od i zvoza

Fabrika "Lisca" u Babu{ ni ci, koja zapo{ qava 360 radnika, ove godine }e kupci ma u i nostranstvu prodati gotovo osamdeset odsto svojih proizvoda, { to bi kolektivu trebalo da donese oko miliona evra. Najprodavaniji su brushal teri i za wih su najzainteresovaniji Slovenci, Italijani i Nemci.

Po re-ima Pere Jon-i }a, di rektora "Lisce" u fabrici se radi u dve smene, a posla ima na pretek. Radnici prose-no zarawuju oko 9.500 di nara a od narednog meseca, zahvawuju i pre svega i zvozu, zarada }e iznositi 12.000 di nara.